

KİTAP TAHLİLİ

Prof. Dr. Yılmaz ALTUĞ

J. H. DALHUISEN — COMPOSITIONS IN BANKRUPTCY —
A comparative Study of the Laws of the E.E.C. Countries, England
and the U.S.A. A. W. Sitthoff - Leyden, 1968.

Ortak Pazar memleketlerinde, İngilterede ve Amerika Birleşik Devletlerinde konkordatoyu mukayeseli bir tarzda inceleyen bu eseri mukayeseli hukuk alanına değerli bir katkı olarak nitelendirilebilir. Yazar Dalhuisen bu eserini Master derecesi için bir tez olarak meydana getirmiş bu arada gerek Amerika Birleşik Devletlerinde gerekse kontinental Avrupada bu arada Sosyalist ülkelerde de bu alanın şöhretli hocalarıyla birlikte çalışmış onlardan pek değerli bilgiler almıştır. Bu hocalar arasında Stefan A. Risefield (California); I. Kisch (Amsterdam); Hans Kelsen (California); David Daube (Oxford); P. Pitlo ve Albert A. Ehrenzweig (California) Frank c. Newman (California) Kurt Nadelmann (Harvard); Hessel Yntema (Michigan); Vladimir Koutikov (Sofya); Rolf Dietz (Munich); Harry W. Jones (Columbia); J. van der Hoeven ve J. A. Ankum (Amsterdam); Jovica Patrnogic (Belgrad); Eric Stein (Michigan); Ferenc Madl (Budapeşte) Frank R. Kennedy (Michigan) ve Herbert Wiedemann (Köln).

Konkordatoya İngiliz hukukunda «arrangement», A.B.D. hukukunda «composition», Fransız hukukunda «corcordat» Alman hukukunda «vergleich», Belçika ve Hollanda hukukunda «akkoord», İtalyan hukukunda «corcordato» ve İspanyol hukukunda ise «conventio» denilmektedir.

Eser üç bahise bölünmüştür. Bunlardan birincisi Tarihçe'dir. Tarihçede birinci kesim Roma hukukundan konkordato başlığını taşımakta ve 1. Roma Hukukunda alacaklıların başvuracağı çareler, 2.

Konkordatonun gelişmesi başlığını taşımaktadır. Bu bahisin ikinci ve son kesimi Orta Çağda ve Rönesansta Konkordato başlığını taşımaktadır. Bu kesimde sırasıyla:

1. İflasın gelişmesi,
2. Avrupa kıtasında çoğunluk indirimleri ihtiva eden Konkordatoların gelişmesi,
- 3 — Çoğunluğun süre uzatmasını ihtiva eden konkordatolar ve Kazai süre uzatmaları,
- 4 — İngilterede ve A.B.D. lerinde konkordatoların gelişmesi incelenmektedir.

İkinci bahsin başlığı Batı Avrupada ve Amerika Birleşik Devletlerinde bugünkü Konkordato hukukudur. Bu bahiste de yedi kesim bulunmaktadır ve kesimlerde sırasıyla Hollandada, Belçika ve Lüksemburg'da, Fransada, Almanya'da, İtalya'da, İngilterede ve nihayet Amerika Birleşik Devletlerinde konkordato hukuku incelenmektedir.

Üçüncü ve son bahis Konkordato hukukunda bir mukayeseli tahlil ismi altında düzenlenmiştir. Bu bahiste sekiz kesim bulunmaktadır. Bunlar sıra ile Tarihçe ve Şümül, İlgili Muhtelif Menfaatler, Kamu Müdahalesi Gereği, Çoğunluk kararı ve Konkordatonun Hukuki Tavsifi, Borçluların tâbi oldukları muamelenin çeşitli veçheleri, Konkordatoda borçlunun durumu, Konkordatoda Alacaklıların durumu, Konkardatoda da Kamu menfaatlerinin korunmasıdır.

Üç bahisin dışında bir Sonuç kısmı bulunmaktadır. Burada yazar Dalhuise Roma hukukuna borcunu eda edemeyen borçlunun kendini alacaklıya teslim ettiğini yani alacaklının borçlunun şahsı üzerinde bir hak kazandığına işaret ettikten sonra borçlunun şahsının gittikçe borcun ödenmemesinde karşılık teşkil etmediğini ve hatta onun bazı haklardan mahrumiyetinin de zamanla ortadan kalktığını, borç için hapis cezasının ise artık uygar uluslarda uygulanmadığını belirtmektedir.

Kodifikasyondan sonra konkordato alanında büyük değişiklikler meydana geldiğine işaret eden Dalhuisen büyük şirketlerin ortaya çıkması sonucu bunların tasfiyesinin milli ekonomiye olumsuz etkide bulunacağından kamu menfaatine de aykırı olacağı görüşünü savunmaktadır.

Bu kitap gerçekten mukayeseli hukuk alanında önemli bir boşluğu doldurmuştur. 1967 son Fransız kanununu da inceleyerek Roma hukukundan günümüze kadar ki Konkordato konusunu iyi işlemiştir. Kitabın sonunda 155 - 158 sayfalar arasında İngilizce, Fransızca, İtalyanda, Hollandaca, Almanca ve Lâtince bir bibliyografya bu konuda çalışmak isteyenlere faydalı olacak kıymettedir.

KİTAP TAHLİLİ

Prof. Dr. Yılmaz ALTUĞ

Institut des sciences juridiques de l'Academie tchécoslovaque des sciences - Section de droit comparé et de droit international privé - TRAVAUX de DROIT COMPARE No. 1. 1969.

Ön sözde Hukuk bilimleri Enstitüsü Direktörü Profesör Viktor Knapp'ın da bildirdiği üzere Mukayeseli Hukuk Sosyalist Çekoslovakya'da yenidir. Bununla beraber son yıllarda Mukayeseli Hukuk araştırmacılarının eserleri önem kazanmaya başlamıştır. Mamafih bunların mahallî dilde yayınlanması sınırlı bir alanda incelenmelerine sebep olmaktadır. Bunun içindir ki Çekoslovak Bilimler Akademisinin Hukuk Bilimleri Enstitüsü, Profesör Pavel Kalensky'nin yönetimindeki Mukayeseli Hukuk ve Devletler Hususî Hukuku Bölümü eliyle yabancı bilim dünyası için periyodik olmıyan bir bülten yayınlamaya karar vermiştir. Bülten Fransızca ve İngilizce yayınlanacaktır. Makaleler orijinal olarak bu dillerle yazılabileceği gibi daha önce Çekçe veya Slovakça yayınlanmış makalelerin çevirileri de olabilecektir.

Elimizdeki 1 numaralı bülten 1969 da Prag'da yayınlanmıştır.

Profesör Viktor Knapp'ın ön sözünden sonra Prof. Pavel Kalensky'nin «Mukayeseli Hukuk Doktrininin bazı teori problemleri hakkında» başlıklı yazısı yer almaktadır. Bu makaleyi yine Profesör Knapp'ın «Devlet işletmesinin üretim araçları üzerindeki hakkının mahiyeti» adlı ilginç yazısı izlemektedir. Bundan sonra Profesör

Otto Kunz «Sosyalist ülkelerde ihtira hukukunda Çekoslovak vatandaşlarının durumunu» incelemektedir. Profesör Antonin Kanda ise bir milletlerarası ticaret konusunu ele almıştır: «Çekoslovak milletlerarası Ticaret Kanunnamesinde sözleşmenin hukuki şekilde düzenlenmesi» Prof. Vilem Steiner «Hukuk usulünde yabancı Kanun» ve Vilem Masilko ile Stanislas Vanecek ise «Avrupa Hukuk nizamlarında boşanma sebepleri» konularını incelemişlerdir.

Çekoslovak Bilimler Akademisinin Hukuk bilimleri Enstitüsünü bu yeni gayretinden ötürü kutlamak gerekir. Son yıllarda Sosyalist ülkelerdeki hukuk çalışmalarının yabancı dillere aktarıldığını müşahede etmekteyiz. Çekoslavakya da Sovyet Rusya, Macaristandan sonra Mukayeseli Hukuk alanındaki çalışmalarını milletlerarası dillerden İngilizce ve Fransızca yayınlamak suretiyle yabancı bilim dünyasının bunlardan daha fazla yararlanma olanağını yaratmıştır.